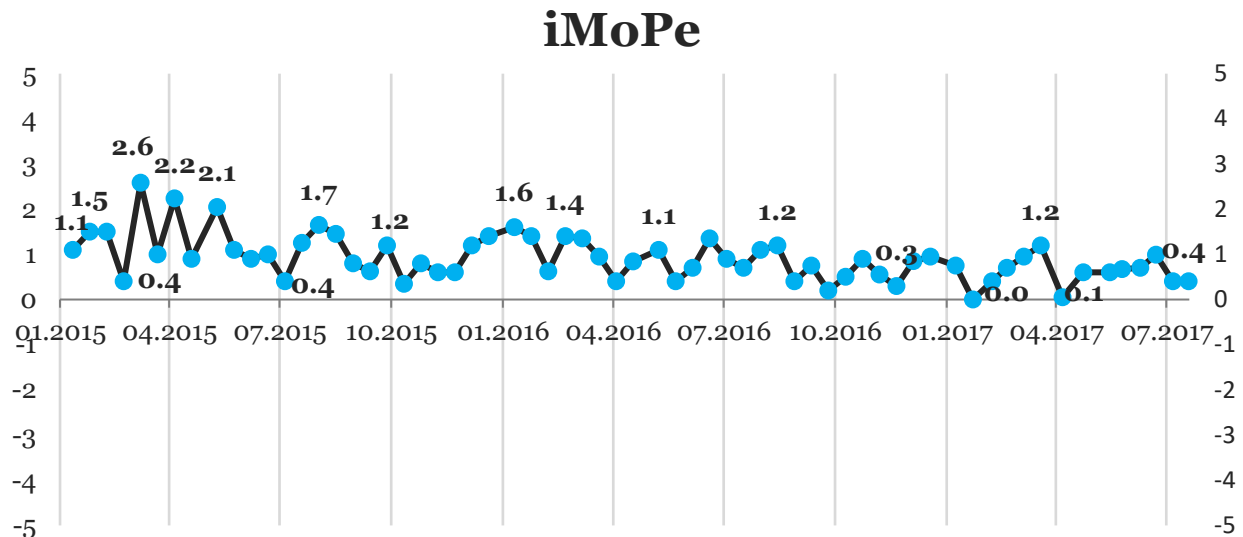

iMoRe №64. Літо теплішає, індекс реформ - ні

Індекс моніторингу реформ (iMoRe) залишився низький: +0.4 бали з можливих від -5,0 до +5,0 за період з 3 по 17 липня 2017 року (у попередньому раунді індекс також дорівнював +0.4). У цьому періоді незначний прогрес відбувся лише у реформуванні бізнес-середовища та монетарного сектору. Реформ у сфері урядування, державних фінансів та енергетики не було.

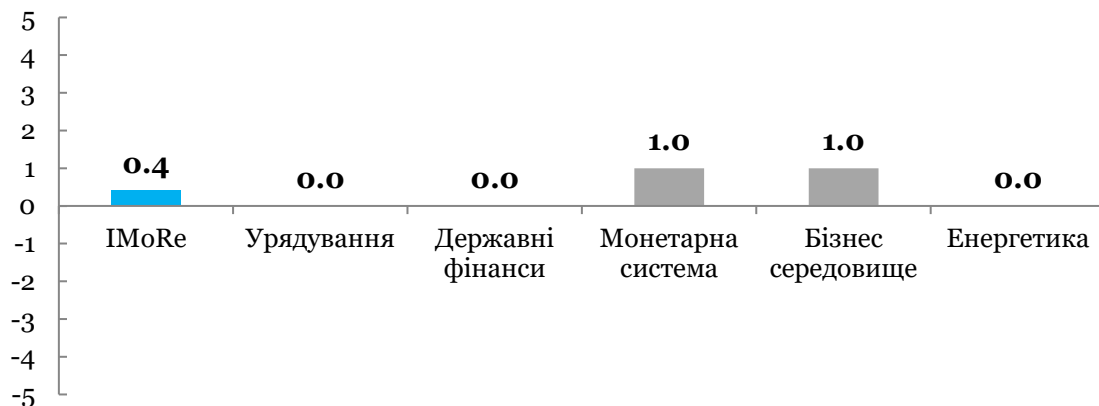
Події цього раунду – закон про державний [контроль за безпечністю харчових продуктів](#) та здоров'ям тварин, та постанова НБУ про [використання електронного підпису](#) під час касового обслуговування клієнтів банків.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ*

* команда iMoRe вважає прийнятним темпом реформ рівень індексу +2 та вище

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Топ-реформа випуску

Закон про державний контроль за безпечністю харчових продуктів та здоров'ям тварин, +2.0 бала

Підписавши [Угоду про асоціацію](#), Україна зобов'язалася забезпечити державний контроль за операторами ринку харчової продукції згідно зі стандартами ЄС. В ЄС ця сфера жорстко регулюється, бо від неї залежить життя та здоров'я людей. Одночасно, жорсткіше регулювання може створити додаткові корупційні ризики, тому в законодавстві мають бути створені відповідні запобіжники.

В Україні за контроль виробництва харчових продуктів [відповідає 4 міністерства](#). Кожне контролює окремих процес ланцюга виробництва-постачання, проте жодне не гарантує безпеку продуктів в цілому. Чинне законодавство (новоприйнятий закон набуває чинності поступово) передбачає лише дві точки контролю – перевірку сировини та готової продукції на відповідність встановленим державою показникам. Натомість, згідно з нормами ЄС, контроль має бути на кожному етапі виробництва та постачання продукту кінцевому споживачу.

Закон, який запроваджує європейські [принципи безпечності](#) харчових продуктів в Україні, був прийнятий у 2014 році. Для втілення цих принципів у життя потрібно було також змінити систему державного контролю в цій сфері. Закон [2042-VIII](#) від 18.05.2017 покликаний створити систему державного контролю безпечності харчових продуктів, яка відповідає нормам ЄС.

Коментарі реформаторів

“Реалізація закону впливає на ефективне здійснення державного контролю в сфері безпечності та якості харчових продуктів на європейських засадах.

Його основні позитивні риси: ризикоорієнтований підхід до контролю, охоплення всього ланцюга від поля до столу, що дасть можливість нашим виробникам працювати за європейськими правилами, а споживачам – бути впевненими у якості та безпечності продуктів харчування, які потрапляють на їхній стіл.

Закон також значно зменшить витрати підприємств на здійснення процедур проведення офіційного контролю, покращить умови ведення господарської діяльності на всіх етапах харчового ланцюгу, а також вплине на гармонізацію продовольчого законодавства України із правилами СОТ.

На прийнятті Закону робота не закінчується, тому що необхідно прийняти ще велику кількість актів, щоб він запрацював у повному обсязі. Реалізація цього Закону потребує розроблення 28 наказів Мінагрополітики та 13 постанов КМУ. Єдиним обмежуючим фактором закону є досить тривалий термін набуття чинності. Сам Закон вступає в силу через дев'ять місяців з дня його опублікування, а деякі його статті набувають чинності через 2-3-5 років.”

Ольга Трофімцева, Міністерство аграрної політики та продовольства України

« [Закон передбачає - ред.]:

1. Запровадження європейських принципів контролю, зокрема проведення перевірок на основі довгострокових планів контролю, що базуються на критеріях ризику.
2. Більш ефективний контроль, наприклад, можливість проводити перевірки без попереджень у випадках, коли обіг продукції несе загрозу життю і здоров'ю людей. Це має посилити захист споживачів харчової продукції.

3. Фіксований розмір штрафів за порушення законодавства замість діапазону, що зменшить суб'єктивізм при визначенні штрафних санкцій.
4. Можливість відеофіксації як суб'єктом господарювання, так і органом контролю, що знизить корупційні ризики. Аналогічно, перевірки відбуватимуться на основі уніфікованих форм актів і чек-листів, а предметом перевірки може бути лише те, що в них зазначене.
5. Чітке визначення повноважень посадових осіб, вимог до них, підзвітності і підконтрольності компетентного органу (органу контролю).

Деякі норми закону набули чинності одразу після публікації. Наприклад, це стосується лібералізації документального супроводу при ввезенні низькоризикових видів продукції (передусім, це продукція рослинного походження), що спростить умови торгівлі. Але основні положення набувають чинності через 9 місяців після опублікування. За цей період необхідно розробити і затвердити понад 40 нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію положень закону.»

Володимир Лапа, Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів

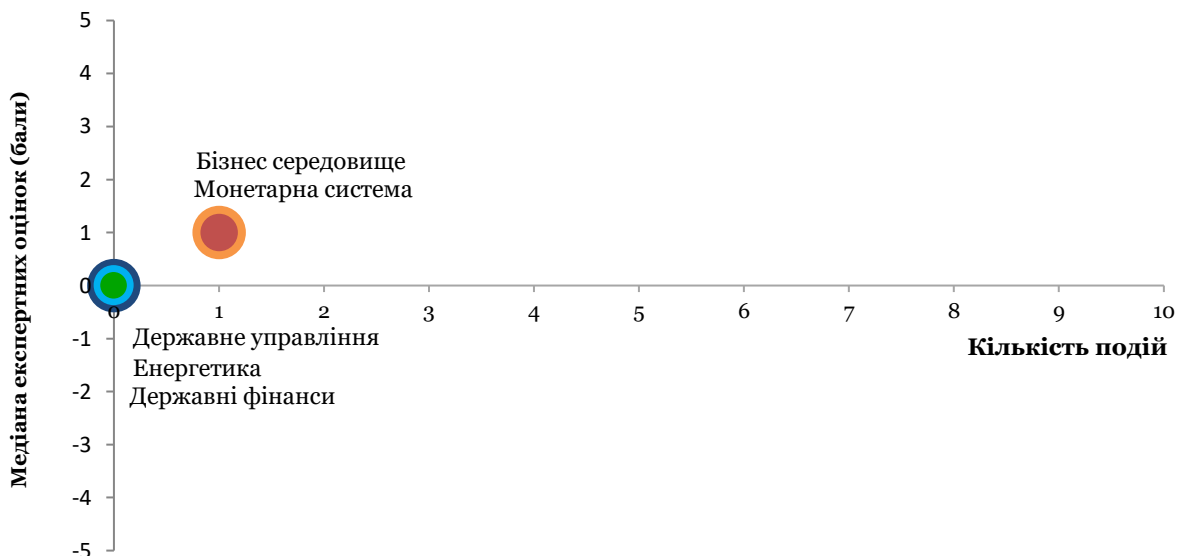
Коментар експерта

“Це важливий крок у сфері реформування системи безпечності продуктів харчування, який сприятиме покращенню доступу українських виробників на зовнішні ринки, а також підвищить рівень захисту споживачів на внутрішньому ринку.

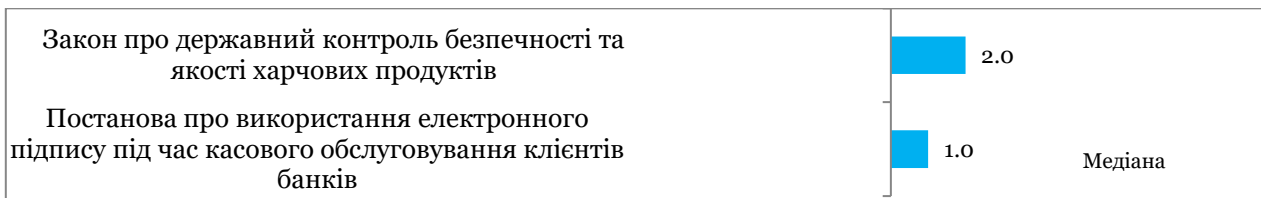
Закон запроваджує ризико-орієнтовані принципи контролю за безпечністю харчових продуктів, що дозволяє ефективніше використовувати державні ресурси та зменшує адміністративний тиск на підприємців. Також важливо, що контроль здійснюватиметься одним державним органом, що відповідає найкращим практикам регулювання.”

Вероніка Мовчан, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

Графік 3. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

Графік 4. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	0.0
Державні фінанси	0.0
Монетарна система	+1.0
Постанова про використання електронного підпису під час касового обслуговування клієнтів банків	+1.0
Бізнес середовище	+1.0
Закон про державний контроль безпечності та якості харчових продуктів	+2.0
Енергетика	0.0

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoRe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.in.ua. [VoxUkraine](http://imorevox.in.ua)- це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.